

การบริหารภาครัฐเชิงพุทธ : ประยุกต์ใช้ไตรสิกขาเพื่อป้องกัน และปราบปรามยาเสพติด*

BUDDHIST PUBLIC ADMINISTRATION: APPLYING THE TRI-SIKHA TO DRUG PREVENTION AND SUPPRESSION

โกวิท อูบลรัตน์

Kowit Ubolratana

นักวิชาการอิสระ

Independent Scholar

Corresponding Author E-mail: kubolratana2568@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้นำเสนอเกี่ยวกับการบริหารภาครัฐเชิงพุทธเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ การศึกษานี้มุ่งเน้นการประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญาในการเสริมสร้างมาตรการและกลยุทธ์ในการบริหารภาครัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พบว่า การปฏิบัติตามหลักไตรสิกขาสามารถเสริมสร้างความเข้มแข็งในกระบวนการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด โดยเฉพาะในด้านการเสริมสร้างศีลธรรมและความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ การพัฒนาสมาธิเพื่อการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพ และการใช้ปัญญาในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาเป็นแนวทางที่สำคัญในการเสริมสร้างการบริหารภาครัฐที่มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หวังว่าผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนามาตรการและกลยุทธ์ในการบริหารภาครัฐเพื่อป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: การบริหารภาครัฐ; ไตรสิกขา; ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

Abstract

This article presents buddhist public administration as an approach that can be applied to prevent and suppress drugs effectively. This study focuses on the application of the Tri-Sikkha principle, which consists of morality, concentration, and wisdom to strengthen measures and strategies

* Received March 4, 2025; Revised April 1, 2025; Accepted April 4, 2025

for public administration to prevent and suppress drugs. It was found that practicing the Tri-Sikkha principle can strengthen the process of preventing and suppressing drugs, especially in terms of strengthening morality and responsibility of officials, developing concentration for effective decision-making, and using wisdom to analyze and solve problems. The application of the Tri-Sikkha is an important approach to strengthen public administration that is sustainable and effective in preventing and suppressing drugs. It is hoped that the results of this study will be useful in developing measures and strategies for public administration for sustainable prevention and suppression of drugs.

Keywords: Public Administration; Tri-Sikkha; Drug Prevention and Suppression

บทนำ

ปัญหายาเสพติดเป็นวิกฤตระดับชาติที่ส่งผลกระทบอย่างกว้างขวางต่อสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ การแก้ไขปัญหาจำเป็นต้องอาศัยแนวทางที่ครอบคลุมทั้งด้านการป้องกัน การปราบปราม และการบำบัดฟื้นฟู เพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน ความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพระหว่างหน่วยงานของรัฐ องค์กรชุมชนและ ผู้ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพเป็นสิ่งสำคัญในการใช้กลยุทธ์เหล่านี้ให้ประสบความสำเร็จ และสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนสำหรับผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการใช้สารเสพติด การแก้ไขปัญหาที่ซับซ้อนนี้ต้องใช้แนวทางที่หลากหลายซึ่งรวมถึงการศึกษา (มานพ คณะโต, 2560) แคมเปญการตระหนักรู้ และระบบสนับสนุนชุมชนเพื่อส่งเสริมความยืดหยุ่นและ ลดความอับยจากการเสพติด การกำหนดนโยบายที่มีประสิทธิภาพซึ่งจัดการกับสาเหตุ ที่สำคัญของการใช้ยาเสพติด เช่น ความยากจนและการขาดการศึกษา เป็นสิ่งจำเป็น สำหรับการส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงระยะยาวและปรับปรุงสุขภาพสาธารณะโดยรวม การบริหารภาครัฐเชิงพุทธเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยการประยุกต์ใช้ ไตรสิกขา (พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต), 2549) ได้แก่ ศีล สมาธิ และปัญญา เป็นแนวคิดหลัก

การนำไตรสิกขามาใช้ในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดสามารถช่วยสร้างรากฐานของการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน ศีล เป็นเครื่องมือในการสร้างวินัยและจริยธรรมให้แก่ประชาชน โดยการส่งเสริมให้ผู้คนมีความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองและเข้าใจถึงผลกระทบที่เกิดจากยาเสพติดต่อสังคมและครอบครัว สมาธิ ส่งเสริมให้เกิดความเข้มแข็งทางจิตใจ ลดโอกาสในการพึ่งพาสารเสพติดและปัญญาช่วยให้ผู้คนสามารถตัดสินใจ

ได้อย่างมีสติ รู้เท่าทันสถานการณ์ และเลือกทางเดินที่ถูกต้องเพื่อหลีกเลี่ยงการตกเป็นเหยื่อของยาเสพติดในอนาคต ปัญหา ช่วยให้เกิดการตระหนักรู้ เข้าใจปัญหาอย่างถ่องแท้ และสามารถหาแนวทางแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ การนำแนวทางเหล่านี้มาประยุกต์ใช้ในชุมชนสามารถสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการฟื้นฟูและพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนได้อย่างยั่งยืน (พุทธทาสภิกขุ, 2535)

ดังนั้น การบริหารภาครัฐเชิงพุทธโดยใช้ไตรสิกขาเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดจึงเป็นแนวคิดที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และช่วยให้ภาครัฐสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกับภาคประชาชนและองค์กรต่าง ๆ เพื่อสร้างสังคมที่ปลอดภัย ปราศจากยาเสพติด และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชนในระยะยาว การรวมหลักการทางพุทธเข้ากับการบริหารราชการไม่เพียง แต่ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ เท่านั้น แต่ยังส่งเสริมแนวทางแบบองค์รวมเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชุมชน ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความสามัคคีทางสังคม

การบริหารภาครัฐในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

ปัญหายาเสพติดเป็นหนึ่งในภัยคุกคามสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของประเทศ เศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิตของประชาชน การแพร่ระบาดของยาเสพติดไม่เพียงแต่ทำลายสุขภาพของผู้ใช้ แต่ยังส่งผลให้เกิดปัญหาอาชญากรรม ความรุนแรง และการคอร์รัปชันในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น การบริหารภาครัฐในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดจึงต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและบูรณาการเพื่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด, 2562)

1. นโยบายและมาตรการของภาครัฐในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด รัฐบาลไทยได้กำหนด ยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหายาเสพติด โดยใช้แนวทางที่ครอบคลุมทั้ง การป้องกัน ปราบปราม และบำบัดฟื้นฟู ซึ่งประกอบไปด้วยมาตรการหลัก (สำนักงานตำรวจแห่งชาติ, 2561) ดังนี้

1.1 การป้องกัน (Prevention) การให้ความรู้และสร้างภูมิคุ้มกัน รณรงค์ และให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของยาเสพติดผ่านสถานศึกษา ชุมชน และสื่อสาธารณะ และบรรจุหลักสูตรป้องกันยาเสพติดในระดับโรงเรียนและมหาวิทยาลัย ในเสริมสร้างสถาบันครอบครัว ควรให้พ่อแม่และผู้ปกครองมีความรู้ในการป้องกันบุตรหลานจากยาเสพติดและส่งเสริมโครงการครอบครัวเข้มแข็งเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมที่ดี ในส่วนการควบคุมพื้นที่เสี่ยง ต้องตรวจสอบและเฝ้าระวังพื้นที่ที่มีแนวโน้มเป็นแหล่งแพร่ระบาดของยาเสพติด เช่น ชุมชนแออัดและสถานบันเทิง โดยพัฒนาโครงการหมู่บ้านสีขาว ที่ปลอดยาเสพติด (ธนรัชนี สอนกล้า และคณะ, 2566)

1.2 การปราบปราม (Suppression) การบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด มีการเพิ่มมาตรการทางกฎหมายที่รุนแรงขึ้นกับผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติด ปรับปรุงกระบวนการสืบสวนและจับกุมให้มีประสิทธิภาพ ในด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ ทำงานร่วมกับประเทศเพื่อนบ้านและองค์กรระหว่างประเทศในการควบคุมการลักลอบขนยาเสพติด และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อลดเส้นทางลำเลียงยาเสพติดในด้านการพัฒนาเทคโนโลยีการสืบสวน ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง เช่น ปัญญาประดิษฐ์ (AI) และระบบวิเคราะห์ข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เพื่อช่วยในการติดตามและจับกุมเครือข่ายยาเสพติด (ญาณุตระ ศิริทิปตานนท์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา, 2567)

1.3 การบำบัดฟื้นฟู (Rehabilitation) การบำบัดและฟื้นฟูผู้ติดยาเสพติด จัดตั้งศูนย์บำบัดและฟื้นฟูในทุกภูมิภาค ใช้วิธีการบำบัดที่เหมาะสม เช่น การรักษาทางการแพทย์และการบำบัดทางจิตวิทยา จัดโครงการคืนคนดีสู่สังคม จัดอบรมและฝึกอาชีพให้กับผู้ที่ผ่านการบำบัด เพื่อให้สามารถกลับไปใช้ชีวิตได้อย่างปกติ และส่งเสริมการจ้างงานและสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจให้กับอดีตผู้ติดยาเสพติด (ธีราภรณ์ สายอ้าย, 2552)

2. ความท้าทายในการบริหารภาครัฐด้านยาเสพติด แม้ว่า รัฐบาลจะมีมาตรการที่ชัดเจนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด แต่ยังคงมีปัญหามากมายและอุปสรรคหลายประการ เช่น

2.1 การทุจริตและคอร์รัปชัน ในหน่วยงานบังคับใช้กฎหมาย ประสิทธิภาพของมาตรการเหล่านี้มักถูกบกพร่องจากการขาดทรัพยากรการฝึกอบรมไม่เพียงพอสำหรับบุคลากรบังคับใช้กฎหมายและอิทธิพลที่แพร่หลายขององค์กรการค้ามาเฟียที่ใช้ประโยชน์จากช่องโหว่ภายในระบบ การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพเพื่อต่อสู้กับปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืน (วรเดช จันทรศร และลิขิต ธีรเวคิน, 2530)

2.2 การปรับเปลี่ยนวิธีการของขบวนการค้ายาเสพติด ที่ใช้เทคโนโลยีและช่องทางออนไลน์ เพื่อหลีกเลี่ยงการตรวจจับจากเจ้าหน้าที่ เป็นอีกหนึ่งความท้าทายที่ต้องเผชิญ ซึ่งจำเป็นต้องมีการพัฒนาเทคโนโลยีในการติดตามและการบังคับใช้กฎหมายให้ทันสมัยมากขึ้น เพื่อตอบสนองต่อกลยุทธ์ใหม่ ๆ ของผู้กระทำผิด

2.3 การขาดแคลนงบประมาณและบุคลากร ในการดำเนินมาตรการต่าง ๆ ทำให้การต่อสู้กับปัญหายาเสพติดมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น และจำเป็นต้องมีการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน (วรเดช จันทรศร, 2551)

2.4 การติดตามผู้ติดยาเสพติด ทำให้บางคนไม่กล้าขอรับการบำบัด ซึ่งส่งผลให้จำนวนผู้ติดยาเสพติดที่ไม่ได้รับการช่วยเหลือยังคงสูง และทำให้ปัญหา ยาเสพติดในสังคมไม่สามารถแก้ไขได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น การบริหารภาครัฐในด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดต้องอาศัยการทำงานแบบบูรณาการระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน โดยใช้แนวทางที่ครอบคลุมทั้ง การป้องกัน ปราบปราม และบำบัดฟื้นฟู อย่างมีประสิทธิภาพ หากภาครัฐสามารถดำเนินมาตรการเหล่านี้ได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง จะช่วยลดปัญหา ยาเสพติดในสังคมไทย และสร้างสังคมที่ปลอดภัย มั่นคง และยั่งยืนในระยะยาว

หลักไตรสิกขา

ในการบริหารภาครัฐเป็นกระบวนการที่มุ่งสร้างประโยชน์สูงสุดให้แก่ประชาชน โดยใช้ทรัพยากรและนโยบายเพื่อพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน อย่างไรก็ตาม ในหลายกรณี ภาครัฐมักเผชิญกับปัญหาด้านความโปร่งใส ความมีประสิทธิภาพ และความไว้วางใจจากประชาชน การนำหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยเฉพาะ ไตรสิกขา ซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญา มาเป็นแนวทางในการบริหารภาครัฐ สามารถช่วยให้เกิดการบริหารที่โปร่งใส มีคุณธรรม และก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมอย่างแท้จริง (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2539)

คำว่า ไตรสิกขา หมายถึง หลักคำสอนที่ต้องศึกษาและปฏิบัติตามเพื่อพัฒนากาย วาจา จิตใจ และปัญญาให้ดียิ่งขึ้น โดยมีมุ่งหวังถึงการบรรลุพระนิพพาน ซึ่งประกอบด้วย 3 ส่วนสำคัญ ได้แก่ 1. อธิศีลสิกขา คือ ศีลขั้นสูง เป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมในด้านความประพฤติที่ดีงาม 2. อธิจิตตสิกขา คือ จิตขั้นสูง เป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมจิตใจเพื่อพัฒนาคุณธรรม และ 3. อธิปัญญาสิกขา คือ ปัญญาขั้นสูง เป็นข้อปฏิบัติสำหรับฝึกอบรมปัญญาเพื่อให้เกิดความรู้แจ้งอย่างล้ำลึก อีกนัยในการบริหารภาครัฐสามารถให้ความหมายได้ (พระเมธีวราภรณ์ (สุทัศน์ วรทสฺสี), 2551)ดังนี้

ศีล คือ การสร้างความโปร่งใสและจริยธรรมในการบริหาร ความโปร่งใสและจริยธรรมในการกำกับดูแลเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความไว้วางใจของประชาชนและสร้างความรับผิดชอบในหมู่ผู้นำ ความโปร่งใสและจริยธรรมในการกำกับดูแลไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มความรับผิดชอบเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมวัฒนธรรมแห่งความซื่อสัตย์ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาธิปไตย (บุญมี แท่นแก้ว, 2539)

สมาธิ คือ การบริหารที่มุ่งเน้นความมั่นคงและมีวิสัยทัศน์ มุ่งเน้นไปที่การพัฒนากลยุทธ์ที่ส่งเสริมการเติบโตในระยะยาวและความสามารถในการปรับตัวในสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว แนวทางนี้ส่งเสริมความยืดหยุ่นและนวัตกรรม ทำให้มั่นใจได้ว่า

องค์กรสามารถนำทางความท้าทายในขณะเดียวกันก็ใช้ประโยชน์จากโอกาสที่เกิดขึ้นใหม่ในตลาด ความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมสภาพแวดล้อมที่ความคิดริเริ่มเชิงกลยุทธ์ดังกล่าวสามารถเจริญเติบโตได้ ส่งเสริมการทำงานร่วมกันและเพิ่มศักยภาพให้กับทีมให้มีส่วนร่วมในความคิดที่ดีที่สุด การสร้างวัฒนธรรมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้ทีมงานสามารถปรับตัวได้ดีขึ้นต่อความเปลี่ยนแปลง และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในตลาดที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา (พุทธทาสภิกขุ, 2529)

ปัญญา คือ การบริหารที่มีเหตุผลและมองการณ์ไกล การประยุกต์ใช้กระบวนการตัดสินใจสามารถนำไปสู่กลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและผลลัพธ์ที่ยั่งยืนสำหรับองค์กรและสังคม การรวมภูมิปัญญาเข้ากับกระบวนการตัดสินใจส่งเสริมโซลูชันที่เป็นนวัตกรรมที่สามารถปรับให้เข้ากับสถานการณ์และความท้าทายที่เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งในที่สุดจะช่วยเพิ่มความยืดหยุ่นโดยรวมของทั้งองค์กรและชุมชน การรวมภูมิปัญญาเข้ากับกระบวนการตัดสินใจส่งเสริมวัฒนธรรมของการเรียนรู้และการปรับตัวอย่างต่อเนื่องทำให้องค์กรสามารถนำทางความซับซ้อนด้วยความคล่องตัวและมองเห็นระยะไกลมากขึ้น (พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ชิตวณฺโณ), 2549)

ดังนั้น การนำหลักไตรสิกขามาประยุกต์ใช้ในการบริหารภาครัฐสามารถช่วยให้เกิดการบริหารที่มีคุณธรรม โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ ศีล เป็นพื้นฐานของความซื่อสัตย์สมาธิ ช่วยให้ผู้นำมีความมั่นคงทางอารมณ์และมีวิสัยทัศน์ที่แน่วแน่ ปัญญา ทำให้การบริหารมีเหตุผลและนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน หากภาครัฐสามารถนำหลักธรรมนี้มาใช้ได้จริง จะช่วยสร้างสังคมที่เป็นธรรมและประเทศที่มั่นคงต่อไปในอนาคต

แนวทางประยุกต์หลักไตรสิกขาในการการบริหารภาครัฐเพื่อลดปัญหาเสพติด

ปัญหาเสพติดเป็นหนึ่งในปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยมาอย่างยาวนาน ทั้งในด้านสุขภาพ สังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศ แม้ว่าภาครัฐจะมีมาตรการป้องกันและปราบปราม แต่ยังคงพบว่าปัญหานี้ไม่สามารถแก้ไขได้อย่างยั่งยืน โดยนำหลักไตรสิกขาในพุทธศาสนา ซึ่งประกอบด้วย ศีล สมาธิ และปัญญาเป็นแนวทางสำคัญที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารภาครัฐเพื่อลดปัญหาเสพติดอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการพัฒนาทั้งด้านกฎหมาย การบำบัดรักษาและการป้องกันเชิงรุก

1. ศีล การสร้างระบบกฎหมายที่เข้มแข็งและบริหารงานด้วยคุณธรรม การพัฒนาจิตสำนึกของเจ้าหน้าที่รัฐให้มีความรับผิดชอบและซื่อสัตย์ในการปฏิบัติงานเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยเสริมสร้างความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานภาครัฐ ซึ่งสามารถนำมาใช้ในการ

บริหารภาครัฐเพื่อลดปัญหายาเสพติดได้โดยการสร้างกฎระเบียบที่เคร่งครัดและส่งเสริมความซื่อสัตย์สุจริตในระบบราชการ ดังนี้

1.1 การปรับปรุงกฎหมายและมาตรการปราบปราม บังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติดอย่างเคร่งครัดและเป็นธรรม เพิ่มโทษต่อผู้ค้ายาเสพติดรายใหญ่และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการทุจริต ส่งเสริมแนวทางลดทอนความเป็นอาชญากรรม (Decriminalization) สำหรับผู้เสพ และมุ่งเน้นไปที่การบำบัดฟื้นฟูแทน

1.2 การส่งเสริมคุณธรรมในหน่วยงานภาครัฐ ปลุกฝังจริยธรรมให้แก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติด มีระบบตรวจสอบและลงโทษเจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดอย่างเข้มงวด และส่งเสริมการบริหารงานอย่างโปร่งใสและเปิดโอกาสให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

2. สมานิติ การเสริมสร้างจิตใจที่เข้มแข็งและการบริหารที่มีสติปัญญา การใช้หลักไตรสิกขาในการบริหารภาครัฐสามารถช่วยสร้างความตระหนักรู้และเสริมสร้างแนวทางการทำงานที่มีคุณธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การลดปัญหายาเสพติดอย่างยั่งยืนในสังคมซึ่งมีบทบาทสำคัญในการทำให้บุคคลมีความเข้มแข็ง ไม่ตกเป็นเหยื่อของสิ่งเร้า และสามารถดำเนินนโยบายได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้

2.1 การพัฒนาจิตใจของเจ้าหน้าที่รัฐและประชาชน สนับสนุนให้เจ้าหน้าที่รัฐและตำรวจที่เกี่ยวข้องกับการปราบปรามยาเสพติดมีการฝึกสติ สมานิติ เพื่อให้มีจิตใจที่มั่นคงและไม่หวั่นไหวต่ออำนาจมืด และส่งเสริมการใช้หลักสมานิติและสติปัญญาในการบำบัดผู้ติดยาเสพติด เช่น การใช้ธรรมะบำบัดและสมานิติบำบัด

2.2 การสร้างชุมชนที่เข้มแข็งเพื่อลดปัญหายาเสพติด จัดอบรมให้ชุมชนสามารถสร้างกลไกป้องกันปัญหายาเสพติดได้ด้วยตนเอง และส่งเสริมกิจกรรมที่ช่วยให้เยาวชนมีจิตใจที่เข้มแข็ง หลีกเลี่ยงการใช้สารเสพติด เช่น กิจกรรมกีฬา กิจกรรมศิลปะ และการทำงานจิตอาสา

2.3 การบริหารจัดการที่มุ่งเน้นความสงบและความเป็นธรรมใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยและแนวทางทางเลือกในการช่วยเหลือผู้เสพยาเสพติดมากกว่าการลงโทษ สนับสนุนให้ตำรวจและเจ้าหน้าที่รัฐใช้วิธีการที่เน้นความเข้าใจและไม่ใช้ความรุนแรงในการปราบปรามยาเสพติด

3. ปัญญา การใช้ความรู้และนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหายาเสพติด การรวมภูมิปัญญาและนวัตกรรมเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนากลยุทธ์ที่มีประสิทธิภาพซึ่งไม่เพียงแต่จัดการกับความท้าทายทันทีที่เกิดจากการใช้ยาเสพติดเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการแก้ปัญหาในระยะยาวเพื่อความยืดหยุ่นและสุขภาพของชุมชน การสร้างความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ และการมีส่วนร่วมของประชาชนจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งในการ

ดำเนินงานและทำให้กลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นสามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนได้อย่างแท้จริง ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารเพื่อลดปัญหายาเสพติดได้ โดยการนำองค์ความรู้และเทคโนโลยีมาใช้ในการแก้ปัญหา ดังนี้

3.1 การศึกษาวิจัยและพัฒนานโยบายบนพื้นฐานข้อมูลจริงพัฒนาฐานข้อมูลเกี่ยวกับยาเสพติดเพื่อใช้ในการกำหนดนโยบายที่เหมาะสม ศึกษาต้นเหตุของปัญหาเสพติดในแต่ละพื้นที่ และวางแผนแก้ไขตามลักษณะเฉพาะของชุมชนและใช้เทคโนโลยีในการติดตามและเฝ้าระวังเส้นทางการค้ายาเสพติด

3.2 การส่งเสริมการศึกษาและสร้างโอกาสทางสังคม จัดโครงการให้ความรู้เกี่ยวกับพิษภัยของยาเสพติดในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา ส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้ที่เคยติดยาเสพติดเพื่อให้พวกเขาสามารถกลับเข้าสู่สังคมได้ สนับสนุนให้เยาวชนได้รับโอกาสทางการศึกษาและการพัฒนาอาชีพ เพื่อลดโอกาสในการเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

3.3 การพัฒนาแนวทางการบำบัดและฟื้นฟูที่มีประสิทธิภาพใช้หลักพุทธธรรมในการบำบัด เช่น การใช้สมาธิบำบัดและการฟื้นฟูจิตใจผ่านกิจกรรมทางศาสนา สนับสนุนการพัฒนาศูนย์ฟื้นฟูที่เน้นการรักษาผู้ติดยาเสพติดด้วยแนวทางที่ครอบคลุมทั้งร่างกายและจิตใจ ใช้หลักปัญญาในการประเมินผลของโครงการบำบัดและพัฒนาแนวทางให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้น การประยุกต์ใช้ไตรสิกขาเป็นแนวทางที่สำคัญในการเสริมสร้างการบริหารภาครัฐที่มีความยั่งยืนและมีประสิทธิภาพในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด หวังว่าผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ในการพัฒนามาตรการและกลยุทธ์ในการบริหารภาครัฐเพื่อการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างยั่งยืน การรวมหลักการเหล่านี้สามารถส่งเสริมแนวทางการกำกับดูแลแบบองค์รวมมากขึ้น ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนและชุมชนต่าง ๆ เพื่อจัดการกับความท้าทายที่ซับซ้อนที่เกิดจากปัญหาที่เกี่ยวข้องกับยาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ใหม่

สรุป

การบริหารภาครัฐเพื่อลดปัญหาเสพติดจำเป็นต้องใช้แนวทางที่เป็นระบบและยั่งยืน โดยการนำ หลักไตรสิกขา มาประยุกต์ใช้ ศีล ช่วยสร้างระบบกฎหมายที่เข้มแข็งและส่งเสริมคุณธรรมในหน่วยงานรัฐ สมาธิ ทำให้เจ้าหน้าที่และประชาชนมีจิตใจที่เข้มแข็งไม่หลงไปกับยาเสพติดหรืออำนาจมืด ปัญญา ทำให้การบริหารมีเหตุผล ใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพื่อพัฒนานโยบาย การประยุกต์ใช้หลักไตรสิกขานี้จะช่วยสร้างความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างหน่วยงานรัฐกับชุมชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่าง

มีประสิทธิภาพ การสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ รวมถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเป็นกุญแจสำคัญในการดำเนินกลยุทธ์ที่ยั่งยืนและประสบผลสำเร็จในระยะยาว การสร้างความตระหนักรู้ในชุมชนเกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติดและการสนับสนุนกิจกรรมที่ส่งเสริมสุขภาพจิตจะช่วยให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการป้องกันและลดปัญหานี้ได้อย่างยั่งยืน การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและการฝึกอบรมที่มุ่งเน้นให้ความรู้เกี่ยวกับยาเสพติดก็เป็นอีกหนึ่งกลยุทธ์ที่จะช่วยสร้างภูมิคุ้มกันให้กับเยาวชน และส่งเสริมให้เกิดสังคมที่ปลอดภัยจากปัญหายาเสพติดในอนาคต การสนับสนุนโครงการฟื้นฟูผู้ที่เคยมีปัญหายาเสพติดและการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการกลับเข้าสู่สังคมอย่างมีคุณค่า จะช่วยให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในเชิงบวก และลดอัตราการกลับไปใช้ยาเสพติดอีกครั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพ

หากภาครัฐสามารถนำหลักไตรสิกขามาใช้ในการบริหารเพื่อลดปัญหายาเสพติดได้จริง ย่อมส่งผลให้สังคมไทยเป็นสังคมที่ปลอดภัยจากยาเสพติด ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และประเทศชาติสามารถพัฒนาไปสู่ความมั่นคงและยั่งยืนได้ในระยะยาว การดำเนินการตามหลักการของการฝึกอบรมสามครั้งสามารถส่งเสริมแนวทางแบบองค์รวมในการกำกับดูแล ส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในความพยายามในการป้องกันยาเสพติด การสร้างความตระหนักรู้และการให้ข้อมูลที่ถูกต้องเกี่ยวกับผลกระทบของยาเสพติดจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในโครงการต่าง ๆ อย่างจริงจังมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- ญาณบุตร ศิริทิปตานนท์ และทิพย์วัลย์ สุรินยา. (2567). ความสามารถในการเผชิญปัญหาและฟื้นฟูอุปสรรคความเหนื่อยหน่ายในงาน และผลการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการปราบปรามยาเสพติด สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทรรศน์*, 7(3), 41-56.
- ธนรัชนี สอนกล้า และคณะ. (2566). ฉากทัศน์อนาคตการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ: สกัดกันทั้งหมด ทำลายทั้งหมด มีภูมิคุ้มกันทั้งหมด. *วารสารนวัตกรรมการบริหารและการจัดการ*, 11(2), 136-146.
- ธีราภรณ์ สายอ้าย. (2552). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในอำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง*. กรุงเทพฯ: บริษัททรัพย์สุริย์จำกัด.
- บุญมี แทนแก้ว. (2539). *จริยศาสตร์*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต). (2549). *พุทธวิธีบริหาร*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). (2539). *การศึกษากับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- พระธรรมวิสุทธิกวี (พิจิตร ชิตวณฺโณ). (2549). *การพัฒนาจิต*. กรุงเทพฯ: สร้างสรรค์บุ๊คส์.
- พระเมธีวราภรณ์ (สุทัศน์ วรทสฺสี). (2551). *เบญจศีลเบญจธรรม : อุดมชีวิตของมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ต้นบุญ.
- พุทธทาสภิกขุ. (2529). *เรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติธรรม*. กรุงเทพฯ: จักรานุกูลการพิมพ์.
- _____. (2535). *วิธีแก้ปัญหาวชิวัต*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงธรรม.
- มานพ คณะโต. (2560). *รายงานการประเมินผลประสิทธิภาพการบำบัดรักษาผู้เสพยาเสพติดระบบสมัครใจในรูปแบบค่ายปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (ศูนย์ขวัญแผ่นดิน)*. นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- วรเดช จันทรศร และลิขิต ชีระเวคิน. (2530). *การนำนโยบายไปปฏิบัติในระบบราชการไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วรเดช จันทรศร. (2551). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด. (2562). *รายงานผลการปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด กระทรวงยุติธรรม.
- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. (2561). *ยุทธศาสตร์สำนักงานตำรวจแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.